

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผล
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์และประเภทของสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์และประเภทของสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1,589 คน (กลุ่มนโยบายและแผน, 2551, หน้า 25-27)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 320 คน ซึ่งการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาเน(Yamane, 1973, p. 108) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือมีความคลาดเคลื่อน 0.05 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน สุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ โดยใช้สัดส่วนจากจำนวนประชากร กล่าวคือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในอัตรา 3 : 2

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ (สุวิทย์ ศิริโภคภิมย์, 2546, หน้า 139-140) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยศึกษาจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลภาวะผู้นำของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel) และแนวคิดต่างๆ ประมวลเข้าด้วยกัน จากนั้นได้ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรดิตถ์ เขต 1 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลภาวะผู้นำของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel) ตามตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้และการยอมรับ (perceived and reputation) ความพึงพอใจ (satisfaction) และการบรรลุเป้าหมาย (goal attainment)

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน โดยการสร้างเครื่องมือ การวัดในแบบของลิคเคอร์ต (Likert) ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	ระดับประสิทธิผลมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	ระดับประสิทธิผลมาก
3 คะแนน	หมายถึง	ระดับประสิทธิผลปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	ระดับประสิทธิผลน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	ระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาและสังเคราะห์ในขั้นต้นถึง ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธศาสตร์ เขต 1 มีตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้และการยอมรับ 2) ความพึงพอใจ 3) การบรรลุเป้าหมาย โดยได้ศึกษาหัวข้อดังต่อไปนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำ ประสิทธิภาพภาวะผู้นำ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ประมวลความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อรายการที่เหมาะสม โดยพิจารณาให้ความครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละด้านให้เหมาะสมและดีที่สุด

3. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างคำถามให้ครอบคลุมในประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธศาสตร์ เขต 1

4. สร้างแบบสอบถาม โดยได้กำหนดประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างไว้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนดและปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง จำนวน 5 คน พิจารณาวีธีที่ใช้ในการตรวจสอบคือการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือ IOC (สุวิทย์ ศิริโภคภักดิ์, 2546, หน้า 243-244) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือ IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00

3. นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1971, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

4. ปรับปรุงแบบสอบถามและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอรับหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ส่งให้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายใน 1 เดือน

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีระดับประสิทธิผลมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีระดับประสิทธิผลมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีระดับประสิทธิผลปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีระดับประสิทธิผลน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบพรรณณะตามภูมิหลังของครู ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ และประเภทของสถานศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 320 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.3 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.2 มีการศึกษาขั้นสูงสุดคือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีวิทยฐานะชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 76.5 และเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.2

2. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำด้านการรับรู้และการยอมรับ ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำด้านความพึงพอใจ ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำด้านการบรรลุเป้าหมาย ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ย 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 ในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 11 และมาตรฐานที่ 16 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มาตรฐานที่ 12 ถึง 15 ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน

5. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำในภาพรวมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอยู่ในระดับมากทุกด้าน

6. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการรับรู้และการยอมรับ เมื่อจำแนกตามเพศ และวิทยฐานะ

7. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพึงพอใจ เมื่อจำแนกตามเพศ และในด้านการบรรลุเป้าหมาย เมื่อจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา เพราะฉะนั้น โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จึงเป็นผลมาจากประสิทธิผลของการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยการรู้จักนำภาวะผู้นำมาใช้ในการทำงานให้ถูกต้องกับสภาพของสถานศึกษาทำให้บุคลากรในหน่วยงานรู้สึกยอมรับในความรู้ ความสามารถ ของผู้บริหารและเกิดความรักศรัทธา ทำให้บุคลากรมีความรัก รู้จักสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย จันทวงศ์ (2547, หน้า 43) ซึ่งทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ กล่าวคือต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมและเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา การแสดงออกของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของครูและนักเรียนด้วย ดังนั้น ถ้าผู้บริหารรู้จักนำความมีภาวะผู้นำมาใช้ในการทำงานให้ถูกต้องกับสภาพของสถานศึกษา ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกที่ผู้บริหารมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงานและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในเรื่องต่างๆ จะก่อให้เกิดความรักศรัทธา ความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้ดำเนินงานของสถานศึกษารุดตามจุดประสงค์ เช่นเดียวกับ ยุทธนา เจริญมจูล (2548, หน้า 63-64) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่างกันในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับตนเองที่พยายามทำให้ผู้ร่วมงาน เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ จูงใจเกลี้ยกล่อมให้ผู้ร่วมงานยอมรับ ศรัทธา จงรักภักดี ยึดถือเป็นแบบอย่าง และพร้อมที่จะทุ่มเทความพยายาม ความรู้ที่ตนเองมีอยู่ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย แสดงให้เห็นถึงความมีพลังอำนาจและมีความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ผู้ร่วมงานภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกันเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระตุ้นให้ผู้อื่นมีการปฏิบัติให้มากกว่าที่ตั้งใจไว้และช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ศักยภาพของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด โดยการสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในหน่วยงาน มีความยุติธรรม ดัดสินเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยเหตุผลและรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้อง

กับ เฮอร์เชย์ และบลานชาร์ด (Hersey & Blanchard, 1993, p. 86) ที่ให้ทัศนะว่า ภาวะผู้นำเป็น ขบวนการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหมายการบรรลุเป้าหมาย ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้

2. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา แต่มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการรับรู้และการยอมรับ เมื่อจำแนกตามเพศและ วิทยฐานะ ทั้งนี้เนื่องจาก การรับรู้และการยอมรับนับถือ ศรัทธา และเชื่อมั่นในการใช้ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาโดยตรงและ จะทำให้บุคลากรมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนและกิจกรรมต่าง ๆ จนทำให้นักเรียนในสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและ ทำให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร อิศสวรรค์ (2548, หน้า 98) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป ด้านความเสมอภาคอยู่ในระดับ มากนั้น จะมีผลทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนจะเป็นผู้มีความเสียสละกำลังกาย กำลังใจ มีอุดมคติ ในการเป็นครู มีวิสัยทัศน์ที่ดีในการทำงาน เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติทางบวก มีความสามารถแก้ปัญหาและสามารถปรับและพัฒนา โรงเรียนได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็คือประสิทธิผลของโรงเรียน โดยสอดคล้องกับแนวคิดของบาส (Bass, 1985) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นผู้เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของผู้ตาม และมอท (Mott) กล่าวไว้ เช่นเดียวกันว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีลักษณะเป็นผู้มองการณ์ไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี คือจะทำการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านบุคคล และระบบให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ ยุทธนา เจริญมจล (2548, หน้า 63 - 64) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนต่างกันในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ให้ ความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีความเชื่อมั่น และภาคภูมิใจในงานที่ปฏิบัติเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ เพราะว่าการบริหารจัดการ ในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องใช้หลักแห่งความไว้วางใจ สร้างบรรยากาศ ในการทำงานแบบมิตรภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และเกิดการยอมรับซึ่งกันและ กัน สร้างทัศนคติให้ผู้ร่วมงานตระหนักว่าภารกิจที่จะทำเป็นสิ่งสำคัญ เป็นผลให้ผู้ร่วมงานเกิด ความพยายามในการปฏิบัติงาน อุทิศตนเพื่องานและพัฒนางานให้ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นให้ลุล่วงไปได้

5. ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพึงพอใจ เมื่อจำแนกตามเพศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพของโรงเรียนในแต่ละแห่งแตกต่างกัน ทำให้การบริหารจัดการในแต่ละโรงเรียนย่อมแตกต่างกันไปด้วย และเมื่อผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่มีทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยธรรมชาติแล้วเพศชายกับเพศหญิงก็มีทัศนคติ แนวความคิด ที่ไม่เหมือนกันอยู่แล้ว ในการพิจารณาในเรื่องเดียวกัน เพศชายอาจคิดแบบหนึ่ง แต่เพศหญิงอาจจะคิดอีกแบบหนึ่งก็ได้ ในการบริหารของผู้บริหารก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารอาจบริหารงานได้เป็นที่พึงพอใจของเพศหนึ่งแต่อาจไม่ถูกใจอีกเพศหนึ่งก็ได้ และนอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันอีก ในด้านการบรรลุเป้าหมาย เมื่อจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา จึงสามารถกล่าวได้ว่า บุคลากรในสถานศึกษาประเภทโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ที่ส่วนใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารในเชิงบวกมากกว่า เนื่องจากมีความมั่นใจในตัวผู้บริหาร ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งส่วนใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารในเชิงหลากหลายมากกว่า เนื่องจากมีความมั่นใจในตัวผู้บริหารค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p. 373) กล่าวว่า ประสิทธิภาพองค์การของโรงเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือความพึงพอใจในการทำงานของครูหรือขวัญของสมาชิกโรงเรียนดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่ มีความรู้ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการ ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำ จนได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ ภายในโรงเรียนการได้รับความร่วมมือจากครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จนทำให้โรงเรียนความสำเร็จได้ตามเป้าหมายการจัดการศึกษา ดังนั้น ในการบริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะในการบริหารงานปกครองบุคลากร ซึ่งต้องเน้นทั้งคนและงาน กระบวนการบริหารจะต้องมีบทบาทของภาวะผู้นำมาเกี่ยวข้อง ตั้งแต่การสร้างศรัทธา นิเทศงานต่างๆ มีการจูงใจในการปฏิบัติงาน มีการใช้ แรงเสริมเพื่อให้เกิดกำลังใจและมีการให้ความใกล้ชิด

สนิทสนมและมีการพิจารณาเรื่องการให้ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการเสริมสร้างให้เกิดขวัญ กำลังใจ ในการทำงานของบุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

1.2 ควรนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือใช้ในการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุตดิตตเขต 1 เพื่อจะช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานของตนให้เหมาะสมกับงานและสถานการณ์ สภาวะแวดล้อม และบริบทของสถานศึกษาได้เท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดอื่นๆ เช่น ในด้านการมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดามกรอบแนวคิดอื่น

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับประสิทธิผลภาวะผู้นำในโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก หรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่างๆ หรือโรงเรียนในสังกัดอื่น